
[2023-59-RE](#)

Causa 2023-59-RE

(Parramon Llavet c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 373-2023. Recurs d'empara

Sentència del 20 de novembre del 2023

BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 d'agost del 2023, per la representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 6 de juliol del 2023, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que la magistrada Anna Estragués Armengol té l'aparença de tenir interès directe o indirecte en el procediment penal que afecta al recurrent i que, per tant, es retrotreguin les actuacions fins al moment de dictar l'aute impugnat. Així mateix, demana la suspensió dels efectes d'aquest aute, així com la continuació del procediment penal amb la presència de la magistrada recusada, mentre es tramiti aquest recurs d'empara;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2023 que va admetre a tràmit, aquesta causa amb efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de setembre del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini pel recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'una causa seguida contra el Sr. Josep Parramon Llavet per uns presumptes delictes menors de calúmnies a l'autoritat i a funcionaris i continuat d'injúries a funcionari en l'exercici de les seves funcions, l'advocat que representava en aquell moment a l'acusat va formular, a l'inici del judici oral, la recusació de la presidenta del Tribunal de Corts, la magistrada Sra. Anna Estragués Armengol, ja que en el seu dia havia dictat, entre d'altres, el seu ingrés en presó i dubtava de la seva imparcialitat envers l'acusat.

1.2. El 27 d'abril del 2023, el Tribunal de Corts va dictar un aute que decidia no admetre la recusació de la magistrada.

1.3. L'advocat del Sr. Josep Parramon Llavet va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 6 de juliol del 2023, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava aquest recurs, confirmava l'aute impugnat i condemnava el recurrent al pagament de les costes processals. Aquest aute va ser degudament notificat a l'advocat del recurrent aquell mateix dia.

1.4. L'11 d'agost del 2023, la nova representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 6 de juliol del 2023, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- La part recurrent en empara entén que l'aute de la Sala Penal del 6 de juliol del 2023 vulnera el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució, en el seu vessant dels drets a un procés degut i a obtenir una resolució fonamentada en Dret.

- Addueix que les decisions de la magistrada, Sra. Anna Estragués Armengol creen l'aparença que té interès en el resultat del judici. Així, no només la magistrada va ser ponent d'una altra causa anterior en contra seva, sinó que com a ponent, li va imposar una pena superior a aquella que podia imposar-se, i, li va vulnerar els seus drets constitucionals -veg. la sentència del Tribunal Constitucional del 17 de gener del 2022, recaiguda en la causa 2021-73-RE. Després, sense raonar, li va imposar la pena en la seva màxima durada legal i no en una inferior. També al·lega que li va exigir el pagament de la responsabilitat civil i que li va revocar la suspensió del seu ingrés en presó. Aquesta darrera decisió va ser revocada per la Sala Penal.

- Seguidament, afirma que es va iniciar el procediment de revocació de la suspensió de la pena abans d'expirar el termini d'un any atorgat per la Sala Penal.

- Exposa que el Tribunal de Corts va indicar en la diligència del 17 de febrer del 2022 que no havia pagat res de la responsabilitat civil, quan se n'havia pagat una bona part, alhora que no es va requerir al saig per tal d'exigir el lliurament d'uns diners que no eren seus.

- Aquestes resolucions dictades per la magistrada del Tribunal de Corts, l'han perjudicat a nivell personal i patrimonial, i, d'aquesta circumstància se'n desprèn que la magistrada ponent tenia un interès directe o indirecte en la seva entrada en presó. Es tracta d'una sistemàtica presa de decisions que s'aparten de la legalitat i que perjudiquen els seus interessos de manera que aquestes no gaudeixen del requisit de la imparcialitat.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que la magistrada Anna Estragués Armengol té l'aparença de tenir interès directe o indirecte en el procediment penal que l'afecta i que, per tant, es retrotreguin les actuacions fins al moment de dictar l'aute impugnat.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que la resolució objecte d'empara es troba adequadament i extensament motivada i no vulnera els drets continguts a l'article 10 de la Constitució.

- No obstant això, de manera preliminar, indica que el recurs d'empara ha estat presentat fora de termini. La resolució objecte d'empara va ser notificada el 6 de juliol del 2023 -foli 414- a la representació processal del recurrent, sense que existeixi cap altra notificació posterior. La inscripció manuscrita "*Notificat 24/07/2023*" és una anotació hològrafa d'algú que no és el secretari judicial que va notificar l'aute.

- Subsidiàriament, el Ministeri Fiscal exposa que la resolució recorreguda fonamenta extensament les raons per les quals no hi ha motius objectius que creïn una aparença d'interès directe o indirecte respecte de la magistrada Sra. Anna Estragués Armengol.

- Seguidament, analitza set arguments diferents formulats per la part recurrent, en què conclou que no concorre cap motiu objectiu que mostri ni una parcialitat real, ni una aparença de parcialitat d'interès directe o indirecte de la magistrada esmentada, sent la motivació de la resolució objecte d'empara ajustada a dret.

- Per tant, demana al Tribunal Constitucional la desestimació d'aquest recurs d'empara per haver-se formulat fora de termini, així com també la seva desestimació per manca de vulneració dels drets constitucionals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Com a qüestió prèvia, i que obsta a l'estudi dels motius de fons que contenen el recurs d'empara formulat pel recurrent, és necessari analitzar els requisits de l'admissió d'un recurs d'empara.

Per tal que un recurs d'empara sigui admès s'exigeix complir amb uns pressupòsits d'acreditació de la legitimació (articles 36 i 87 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), amb uns pressupòsits formals (articles 36 i 88 de la mateixa Llei) i amb uns altres pressupòsits objectius, alhora que el recurs ha d'estar dotat del necessari contingut constitucional.

3.2. El termini per interposar el recurs d'empara es regula, actualment, en l'article 88 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, segons la redacció atorgada per la disposició final quarta de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, i, de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, del text consolidat del Codi de procediment civil:

"1. El recurs d'empara s'interposa mitjançant un escrit, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi notificat la resolució impugnada, d'acord amb les condicions generals que estableix l'article 36 d'aquesta Llei, en què s'ha de sol·licitar l'anul·lació d'aquesta resolució i, si escau, la suspensió dels seus efectes, i s'ha de reiterar eventualment la pretensió relativa a la protecció jurisdiccional del dret la lesió del qual s'addueix, en els mateixos termes en què s'hagi fet davant la jurisdicció ordinària". (El subratllat és nostre).

3.3. El recurs esmentat va ser admès a tràmit per l'aute d'aquest Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2023, i notificat a la part recurrent l'11 de setembre del mateix any.

Aquesta decisió d'admissió a tràmit es va fonamentar sobre dos punts; un, que en el recurs d'empara

mateix s'indicava en el punt número 30, de manera literal que "*Aquest recurs d'empara s'interposa dins del termini de 13 dies hàbils des de que es va comunicar l'auto al Sr. Parramon, el dia 24 de juliol del 2023*" (el subratllat és nostre); i, dos, que s'acompanyava com a document número 3 del recurs d'empara, una fotocòpia de l'auto de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia del 6 de juliol del 2023, on s'indicava en lletra manuscrita sota la signatura del secretari judicial "*notificat 24-07-2023*".

3.4. Analitzades de nou les actuacions s'ha observat una clara discordança entre la data de notificació al recurrent mateix, indicada en el recurs d'empara -24 de juliol del 2023- i la data que consta en l'original de la notificació realitzada per la secretària de la Sala Penal, on s'estableix com a data la del 6 de juliol del 2023 i que es va realitzar al lletrat, Emili Campos Arauz, el qual actuava en representació de l'ara recurrent, Sr. Josep Parramon Llavet.

Aquesta discordança entre les dues dates de notificació s'ha de resoldre a favor de la notificació original -la del 6 de juliol del 2023.

És cert que, en seu de conclusions, el recurrent en empara argumenta que la interpretació de la Sala Penal en relació amb el dret al recurs -amb cita de l'auto 47/2018, del 16 d'abril- ha de partir de la notificació que s'efectua a la part i no a l'advocat, el qual no és part a la instància ni titular del dret fonamental al recurs. No obstant això, la interpretació que addueix el recurrent ho és de la Sala Penal respecte dels recursos d'apel·lació que es poden interposar segons el Codi de procediment penal.

En canvi, el recurs d'empara es regula, quant al seu termini, per l'article 88 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional ja analitzat, segons el qual aquest s'ha d'interposar en el termini de tretze dies hàbils des de la notificació. I aquesta, en aquest cas, atesa la divergència existent entre l'original del 6 de juliol i la fotocòpia del 24 del mateix mes, s'ha de resoldre en favor de la primera per les raons ja exposades.

3.5. Si es parteix de la data de notificació, segons la resolució original del 6 de juliol del 2023, és clar que el recurs d'empara va ser interposat quan havien transcorregut més de tretze dies hàbils, en concret, el termini s'havia escolat, el 25 de juliol del 2023, per consegüent, molts dies abans de la presentació de l'escrit, que va tenir lloc l'11 d'agost de l'any en curs.

3.6. La doctrina d'aquest Tribunal ha examinat en diverses ocasions els recursos d'empara interposats fora de termini. Així, en la sentència del 17 de juny del 2019, recaiguda en la causa 2019-13-RE, el Tribunal va declarar que: "*3.6. Es pot considerar una certa flexibilitat en l'examen de les normes processals relatives als terminis en circumstàncies excepcionals: ja sigui quan els fets de*

la causa exposen prima facie unes al·legacions de greus vulneracions dels drets (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 29 de maig del 2012, causa UTE SAUR VALLNET c/ Andorra), ja sigui quan el retard en l'enregistrament sigui mínim i amb un motiu de força major, o que les circumstàncies factuais així ho propiciïn (veg. l'aute del 7 de maig del 2018, recaigut en la causa 2018-2-RE)".

I en l'aute de l'11 de juliol del 2019, dictat en la causa 2019-42-RE, s'argumenta a bastament que:

"3.4. Des d'una perspectiva estrictament formalista, procediria la no admissió, automàtica i sense ulterior consideració, del recurs. No obstant això, sobre la base de principis que es poden trobar a la mateixa Llei qualificada del Tribunal Constitucional, a la jurisprudència d'aquest Tribunal i a la del Tribunal Europeu dels Drets Humans, resulta oportú sotmetre a la deguda ponderació la preclusivitat del termini d'interposició del recurs. D'una banda, l'article 42 de la Llei qualificada esmentada, després d'establir que "Els terminis determinats a la present Llei per a l'exercici de les diverses actuacions processals són d'obligat compliment per a les parts i per al Tribunal Constitucional", permet en determinats supòsits una atenuació d'aquesta obligació. En aquesta línia l'aute del 17 de juny del 2019, recaigut en la causa 2019-40-RE, va admetre que "es pot considerar una certa flexibilitat en l'examen de les normes processals relatives als terminis en circumstàncies excepcionals" i va esmentar com a precedents la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 29 de maig del 2012 (causa UTE SAUR-VALLNET c/ Andorra) i l'aute d'aquest Tribunal del 7 de maig del 2018, recaigut en la causa 2018-2-RE.

3.5. En el cas que ens ocupa, no es troben motius rellevants per a l'atenuació del rigor en el respecte del termini. En primer lloc, perquè, en el supòsit de la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, la qüestió efectivament es planteja en els termes de determinar el dies a quo per a la interposició d'un recurs; però es tracta del termini per al recurs de nul·litat davant la jurisdicció ordinària i no del mateix recurs d'empara. Els dos autes esmentats d'aquest Tribunal, en canvi, es projecten directament sobre el termini del recurs d'empara, però, el primer, després d'aplicar el criteri de flexibilitat en el termini, acaba no admetent el recurs d'empara a tràmit per altres raons; i, el segon, entén que, en aquell cas, no procedia deixar de considerar que el termini havia ja vençut i no podia ser temperat.

3.6. Aquest Tribunal entén que no concorre cap circumstància que determini la procedència de considerar que el recurs d'empara ha estat interposat dins de termini. La vulneració dels drets fonamentals al·legada, sempre important per a qui, al seu criteri, la pateix, no pot ser qualificada de naturalesa greu. Encara que en el còmput del termini entre la notificació de la sentència i la presentació i enregistrament del recurs d'empara, el retard sigui mínim –un sol dia- no hi ha raons poderoses que el justifiquin. Tant el dies a quo com el dies ad quem, estaven i estan clarament definits sense ombra de dubte. No s'ha al·legat la concurrència de cas fortuït o de força major, ni s'observen circumstàncies que propiciïn que el precepte legal que fixa el termini per a la interposició del recurs sigui desatès pel Tribunal".

3.7. En aquest cas, atès que la notificació va tenir lloc el 6 de juliol del 2023, el recurs d'empara es va presentar amb escreix fora de termini i sense que concorri cap circumstància que ho pugui

justificar, alhora que la part recurrent no ha al·legat cap motiu de força major o cas fortuït.

3.8. Des d'aquesta òptica, les causes d'inadmissió a tràmit es transformen en causes de desestimació quan, per les raons exposades, el recurs d'empara ha sigut indegudament admès a tràmit, ja que estava fora de termini.

La desestimació del recurs d'empara per raó de la seva indeguda admissió a tràmit, per ser extemporani, fa innecessari l'estudi i l'anàlisi dels motius que el recurrent adduïa quant al fons per defensar la viabilitat del seu recurs.

3.9. Quant a les costes processals, l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix que la desestimació del recurs d'empara comporta la seva imposició al recurrent.

No obstant això, com que en aquest cas la desestimació del recurs es deu a la concurrència d'una causa d'inadmissió a tràmit que no va ser observada en el moment de l'admissibilitat, però que es converteix en causa de desestimació, no és procedent efectuar imposició de les costes processals.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet contra l'aute del 6 de juliol del 2023, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per les raons exposades en el cos d'aquesta resolució.

2. No efectuar cap imposició de les costes derivades de la desestimació d'aquest recurs.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la presidenta del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de la Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat
